

SECTIO XVIII.

DE

HIS CORPORIS ACTIONIBUS
QVAE VOLUNTATIS ARBITRIO
SVNT OBNOXIAE.

§. 283.

Duplici defungi nervos officio vidimus (§. 220). Altero sentiendi; mouendi altero. Prioris rationem hactenus prosecuti sumus. Iam vt paucis de postremo agamus restat.

§. 284.

Et quidem in vniuersum partium humani corporis motus ita ad duas classes reuocare solent, vt alii voluntatis arbitrio regantur, alii non item.

Huius exempla vulgo citantur rhythus cordis, tum intestinorum aliorumque quorundam viscerum motus peristalticus &c.

Istius

Istius vero ordinis censentur longe plerorumque reliquorum muscutorum motus.

Denique autem ambigitur adhuc de nonnullorum indole, vt respirationis, sternutationis, tensionis membranae tympani, actionis muscutorum cremasterum, &c. quos alii ad arbitrarios, alii ad inuoluntarios, alii ad mixtos referunt.

§. 285.

At enimuero curatius ea diuisione pensitata facile intelligitur grauibz eam premi difficultatibus, ita vt sane limites inter eiusmodi classes definire vix sit possibile.

Paucae enim ab vna parte excitari poterunt corporis nostri functiones, in quas voluntatis imperium plane nullum esse dicere liceat, maxime si et imaginationis et animi pathematum cum voluntate conubium spectes.

Ab altera autem, exempla sunt functionum muscularium, quae etsi natura sua plane arbitrariae sint, vi tamen consuetudinis,

P

tudinis,

tudinis, (cuius in vniuersum summum est circa motus animales momentum et dignitas,) quasi inuoluntariae redduntur.

§. 286.

Posterioris generis sunt primo loco eiusmodi musculares motus, qui etsi alias voluntate regantur, certis tamen sub circumstantiis *in scio*, imo vero et inuito subinde animo agunt.

Ita v. c. *inuita* contingit nobis nictitatio velocius appropinquante versus oculum digito amici, etiamsi non tangat; — aut flexio digiti annularis, quae nempe in plerisque hominibus digiti minimi flexionem sequi solet &c.

In scio vero animo artus quandoque mouemus quamuis altissimo sepulti somno.

Ab altera vero parte exempla etiam sunt musculorum, qui etsi longe plerumque voluntati rite obediant, quibusdam tamen in casibus eam sequi recusent: quo v. c. referre licet difficultatem, manu et
pede

pede *eiusdem* lateris *contraria* directione circulum describendi, aliosque id generis motus, qui etsi voluntarii et quidem ex facillimis sunt, si singuli exerceantur, difficillime tamen peraguntur quoties certis quibusdam aliis motibus iunguntur a).

§. 287.

Quod vero eos motus attinet, quos nullatenus voluntatis imperio obnoxios esse censent, vix praeter vteri ad partum spasmos b), alium noui omni exceptione maiorem.

De cordis enim pulsu celebris extat historia Angli tribuni militum, quem cordis et arteriarum motum pro arbitrio suppressere potuisse, grauissimorum medicorum

P 2

Bay-

a) cf. WINSLOW in *Mém. de l'ac. des scienc. de Paris* 1739.

b) Imo vero et ipsius vteri ad partum actionem quibusdam calidi sanguinis animantibus quodammodo sane voluntatis arbitrio obnoxiam esse, aues docent incubantes, utpote quas, postquam oua ipsis ablata sunt, repetitis vicibus alia denuo ponere, vulgo constat.

Baynardi et Cheynei autoptarum habentius testimonium c).

Retardari autem posse aut vicissim accelerari, respirationis varia modificatione, rhythmum cordis et aortici systematis, extra dubitationis aleam positum videtur d).

Et ventriculi motum voluntarium esse posse, ut ruminatio in vniuersum docere videtur, ita luculentissime in viro comperi ruminante, cui ea affectio plane arbitraria erat.

Iridis motus etsi in longe plerisque hominibus inuoluntarius sit, accepi tamen ab idoneis testibus exemplum viri, qui eidem, adhibito quodam singulari nixu, imperare et pupillam etiam in tenebrosa luce arctare poterat.

Et ita multifaria sunt motuum genera quae etsi plerumque absque animae imperio

c) CHEYNE'S *Treat. on nervous diseases* p. 307 sq.

d) v. SAM. LATH. MITCHILL *on the gaseous oxyd of azote* &c. New-York 1795. 12. pag. 26.

it. LEOP. CALDANI in *Memorie della accademia di Mantova* T. I. 1795. pag. 118.

perio peragantur; quibusdam tamen hominibus voluntaria sunt, praesertim si attentio *e*) et phantasiae sufflaminatio accesserit.

Ita noui homines, qui quouis momento sibi spasmodicam cutis horripilationem excitare possunt, simulac ingratarum quarundam sensationum ideam sibi resuscitant.

Fuere qui pro lubitu miranda facilitate topicos in singularibus corporis partibus, manibus &c. sudores sibi excitare potuerunt *f*) & s. p.

§. 288.

Explicare haec forte liceret ex reactione sensorii, (§. 56.) quae aequè bene imaginationis ope, tanquam stimulo mentali, quam stimulo corporeo reuera in sensorium agente, excitari posse videtur. (§. 52.) Sunt sane quamplurima oeconomiae ani-

P 3 malis

e) cf. *Rapport des Commissaires chargés par le Roi de l'Examen du magnétisme animal.* (— auctore viro meliøre fato digno, JO. SYLV. BAILLY. —) Paris. 1784. 4. pag. 16.

f) cf. v. c. TH. BARTHOLINUS in *Ast. Hafnienfis* a. 1676. Vol. IV. pag. 191.

malis phaenomena eiusmodi explicationi egregie respondentia; vt variae v.g. causae erectionem virilis virgae aut salivae excretionem excitantes &c.

§. 289.

De voluntariis motibus in vniuersum id denique adhuc annotare liceat, esse eos ex characteribus primis et principibus, qui animale regnum a vegetabili distinguunt: siquidem nulla hucusque innotuit planta quae motus voluntarii ope victum sibi quaerat, nullum autem e contrario animalium, quod non aut facultate locomotiuæ gaudeat, aut saltem membrorum singulorum motu arbitrario alimenta sibi comparet.

§. 290.

In nobismetipsis autem iidem motus luculentissimum praebent documentum intimae harmoniae, qua anima cum corpore suo conspirat, quod vel de rapida celeritate cogitanti patebit, qua exercitati fidicinis digitorum, aut cuiusuis loquentis organorum sermonis multifarii motus se excipiunt.

SECTIO